

Rovers, Stella Den Haag / Pan Sok

techniek is de vervlakking van het klankpatroon. De ruimtgestiek van de acteurs wordt niet weerspiegeld in de muzikale balans. Of de zanger nu achteraan of voraan op het podium staat, het blijft hetzelfde klinken.

Ook in *De Opera* wordt gebruikt gemaakt van een eerder ongewone bezetting. Een trio van cello, altviool en piano wordt soms aangevuld met een viool en een trommel. Het spreekt voor zich dat dit instrumentarium de componist ook beperkt in klankkleuren. Zeker als je die instrumenten op een klassieke manier gaat gebruiken, schieten ze vaak tekort, bijvoorbeeld om de combatieve sfeer van een volksofstand weer te geven. Het gebruik van een trommeltje kan wel helpen, maar echt sterke resultaten bereik je er niet mee.

Het uitstapje van de klassieke muziek naar de theatervoorstelling heeft ook vaak

af te rekenen met komische knipoogjes naar de stijfheid en het *sérieux* waarmee die wereld vaak geassocieerd wordt. Een imago dat de theaterwereld liefst ongewijzigd laat. In *De Opera* halen de gehandicapte figuranten ostentatief de oordopjes weg nadat zangeres Rolande Van der Paal een briljante maar overdreven parodiëren de operasolo weggeeft. De oudbollige salonpianist (Hans Wellens in *Mijnheer Bach!*) met het glaasje wijn in de hand in cluis, is ook zo'n voor de hand liggende associatie met het milieu. In *Repelsteel* worden de heftige gebaren van de dirigent door Repelsteel zelf in het belachelijke getrokken in zijn saterdans.

Structuur

Muziek kan een voorstelling structuren. Motieven kunnen een soort signaalfunctie krijgen. Ze kondigen iets aan, ze geven een houvast aan de luisteraar of het

publiek, zelfs als ze niet bewust herkend worden. In *Repelsteel* maakt van Beurden hiertoe niet alleen gebruik van beproefde muzikale vormen zoals een ouverture; hij verwerkt ook thema's om sferen of personages aan te kondigen. Die heldere structuur is in *De Opera* niet zo duidelijk te vinden. Motieven en melodieën ontstaan en verdwijnen weer even snel. De structuur die in de voorstelling zit wordt muzikaal nergens ondersteund.

Ook in *Mijnheer Bach!* (Speeltheater) wordt de muziek als structurelement gebruikt. De variaties hebben in de voorstelling dezelfde functie die ze – volgens de anekdote – oorspronkelijk hadden voor Graaf Herman Keyserlinck, voor wie Bach de variaties schreef: rust brengen. Het pianospel van Hans Wellens is ook in de voorstelling – maar dan voor het publiek – een soort rustpunt of een intermezzo; (Goldberg)variaties temid-